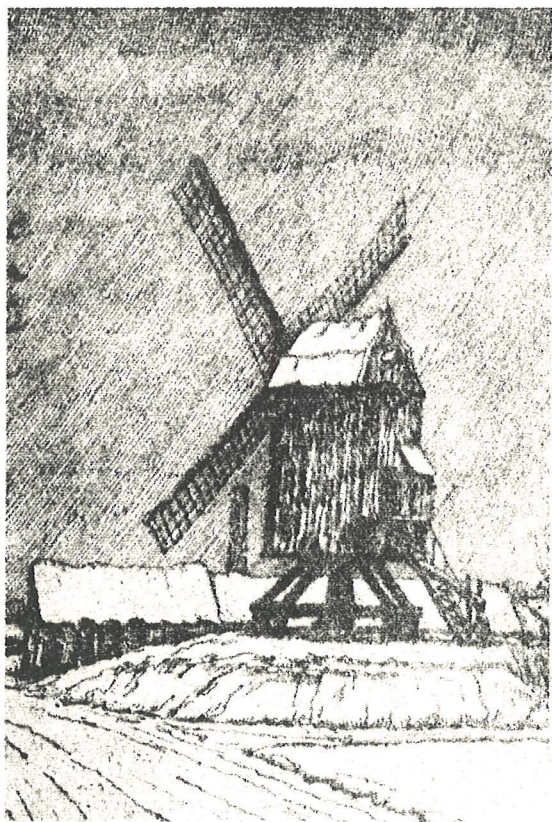

Berichtenblad van de heemkundige kring

HET LAND VAN NEVELE

Heirenthoekmolen naar
een ets van A Van Hoecke

1970

jrg. 1, afl. 3

I N H O U D

Blz.

R. HAESERIJN, Heemkunde-Volkskunde. . .	1-5
J. LUYSSAERT, De Heirenthoekmolen te Landegem in 1594.	6-15
J. TAELEMAN, Dr. Jozef Van den Heuvel.	16-20
J. TAELEMAN, Het Land van Nevele in de Vlaamse Tijdschriften. . .	20-24
J. VANDEVELDE en G. SCHAECK, Stand van onze gemeenschappelijke projekten	26-28
A. VERHOUSTRAETE, De Popp-kaarten . . .	28-29
J. VANDEVELDE, Streekarchief- en -bibliotheek.	30-31
KRONIEK	32-41
Verlagen en Aankondigingen	
Pro en Contra	
Ledenlijst	

+

+

+

HEEMKUNDE, VOLKSKUNDE

Als we het "Groot Woordenboek der Nederlandse Taal" van VAN DALE (8ste druk, 1961) openslaan, vinden we als verklaring van heemkunde "lokale, folkloristische aardrijkskunde (naar Hd. Heimatkunde)". Het zachtst uitgedrukt kunnen we zeggen dat de omschrijving zeer onnauwkeurig is. Aardrijkskunde is slechts een deeltje van

het heemkundige studieveld. De verbinding folkloristische aardrijkskunde zou kunnen wijzen op een volkskundige behandeling van de aardrijkskunde, wat ik niet zo goed zie. Alleen de term lokale heeft betrekking op het onderwerp van de heemkunde, het heem (de heimat). In de 7de, geheel nieuwe druk van de Grote Winkler Prins, deel 9 (1969), p. 208, treffen we een wel bruikbare definitie aan : "heemkunde ... omvat de studie van het heem, de eigen omgeving, in al haar aspecten, in heden en verleden." De opsteller van het korte artikel (dat besluit met een beknopte bibliografie) voegt er na heemkunde aan toe "of (beter) heemkennis". Ik heb dat met opzet uit het citaat weggelaten omdat m.i. heemkennis "een betere kennis van het heem in al zijn aspecten", te zeer de nadruk legt op het resultaat van het onderzoek en de studie, en niet op de studie-activiteit, de zelfwerkzaamheid van de beoefenaars van de heemkunde. In onze heemkundige kringen bestaat immers telkens een actieve kern van mensen die aan wetenschappelijke studie van hun heem doen en allerlei nieuwe bronnen aanboren. Daarom is de benaming "heemkundige kring" eveneens te verkiezen boven "heemkring". Heemkring zou volgens mij alleen wijzen op een kring, een vereniging van mensen uit een heem, die daarom niet noodzakelijk aan studie doen of zelfs niet aan het uitwisselen van kennis over het heem, die gewoonweg bijeenkomen tot ontspanning, tot wederzijds begrip, ofwel die ijveren voor de instandhouding van het heempatrimonium. Met dit laatste doel voor ogen spreken we liever van heemschut. Denk aan de zo belangrijke Nederlandse bond "Heemschut", die sedert 1911 bestaat.

De studie van het heem gebeurt op allerlei wetenschappelijke terreinen : geschiedenis, aardrijkskunde, geologie, demografie, so-

ciologie, kunstgeschiedenis, dialectologie, naamkunde, volkskunde, antropologie, genealogie, biogeografie, enz., doch tolkens in hun betrekking tot het lokale of regionale veld, dus het als heem afgebakende gebied. De vraag rijst of de heemkunde dan wel een wetenschap op zichzelf is, dan wel een methode om een betere kennis van het heem te verkrijgen met de eigen methoden van de zo pas vermelde wetenschappen. Het specifieke van de heemkunde zou dan liggen in het combineren of soms het toepassen van de resultaten op het lokale veld van onderzoek. Heemkunde is wel als onderwijsvak uitgegroeid en omvat dan vooral de lokale geschiedenis, het dialect en de volkskunde. De werkzaamheid van de leerlingen is daarbij vooral gericht op eigen waarneming en op het verzamelen en rubriceren van zelf verworven materiaal.

Bij de omschrijving van het studierein van de heemkunde vinden we ook de volkskunde. Daaruit blijkt al onmiddellijk dat heemkunde en volkskunde niet hetzelfde zijn.

Van volkskunde zijn er heel wat definities. Een hele collectie vinden we in Herbert FREUDENTHAL, "Die Wissenschaftstheorie der deutschen Volkskunde". Schriften des niedersächsischen Heimatbundes N.F. Bd. 25. Hannover, 1955, VI+2410 p.en een beknopt overzicht van de verschillende opvattingen, die daarbij voorzaten, in A. HULTKRANZ "International Dictionary of Regional European Ethnology and Folklore", Volume I (Kopenhagen, Rosenkilde, 1960), p.243-247.

Een m.i. zeer bruikbare definitie heeft de grote Zwitserse volkskundige Richard WEISS opgesteld in zijn "Die Volkskunde der Schweiz" (1946, Erlenbach-Zürich, E.Rentsch,

XXIV + 436 p.). We vertalen van p. 11 : "Volkskunde is de wetenschap van het volksleven. Het volksleven bestaat in de onderlinge betrekkingen tussen volk en volkskultuur, voor zover ze door gemeenschap en door traditie bepaald zijn. Gemeenschap en traditie zijn daarbij de grondpijlers. Allerlei verschijnselen (een handeling, een zaak, een uiting), die als traditie een functie vervullen in een gemeenschap, zijn de studie-objecten van de volkskunde." In de definitie van WEISS wordt volk opgevat niet zozeer als een sociale groep maar als een soort gedrag, waaraan elkeen in mindere of meerdere mate deelneemt, dus als een door gemeenschap en traditie bepaalde geestelijke, psychische houding. Die volkse houding manifesteert zich in de samenhang met de objecten van de gehele cultuur, in de wisselwerking tussen mens en ding. Tegenover de mens staan de dingen, de zaken, tegenover het volk de volkskultuur. De betrekkingen en de wisselwerkingen tussen mens en ding, tussen volk en volkskultuur vormen het volksleven. Volksleven staat hierbij in tegenstelling tot leven van de massa. Een van de pijlers van de volkskunde, het begrip traditie, is niet alleen een eigenschap van de oude dingen, de dingen uit het verleden. Traditie is niet gehecht aan de dingen, maar ze steunt op het geloof in de traditie, dat een onuitroeibare geestelijke eigenaardigheid van de mens is. De in de mens gewortelde traditiebinding, ja zelfs de behoefte aan traditie, zal steeds nieuwe "traditiegoederen" scheppen.

De volkskunde moet volk en volkskultuur, mensen en dingen tegelijk behandelen, in die zin dat ze de dingen met betrekking tot hun functie in het volksleven, tot hun betekenis voor de volks bepaalde mens bekijkt, en dat ze de mens met het oog op zijn volkse instelling

tegenover de dingen bestudeert. Zo heeft de volkskunde niet te doen met de voedingsmiddelen alleen, of met de mensen die eten alleen, maar ook met de eetgewoonten.

Nu zal men onmiddellijk de vraag stellen of folklore hetzelfde is als volkskunde. Lange tijd heeft men beide termen verward en met elkaar gelijkgesteld. In de wetenschappelijke literatuur wordt thans folklore (etymologisch folc + lore : "de wetenschap van het volk") opgevat als

1. het object van studie, nl. de geestelijke traditie van het volk, inzonderheid de mondelinge traditie en
2. de wetenschap die de geestelijke traditie van het volk bestudeert. Die geestelijke traditie omvat daarbij de sagen, legenden, liederen, geloofsopvattingen, de volksletterkunde, kortom, alles wat meestal met "geestelijke volkskunde" wordt aangeduid in tegenstelling dan tot "stoffelijke volkskunde". Doch dat is een kapittel apart.

Volkskunde is dus een ruimere term dan folklore. Keren we nog even terug tot heemkunde. Heemkunde is tegelijkertijd ruimer en beperkter dan volkskunde. Ruimer in die zin dat heemkunde naast de volkskundige verschijnselen ook de historische, geografische, kunsthistorische, enz. aspecten in haar onderzoek betreft en beperkter omdat haar studie-object lokaal, ten hoogste regionaal, beperkt wordt tot het heem.

R. HAESERYN.

+

+

+

In Appeltjes van het Meetjesland XI (1960), blz. 280-291, wijdde Ant. JANSSENS een artikel aan De verdwenen windmolens van Landegem en Hansbeke. Als eerste komt daarin de Heirenthoekmolen aan de beurt. Volgens de auteur wordt hij reeds in 1579 in schrift vermeld. Enige tijd geleden vond ik in het Rijksarchief te Gent (1) een reeks waardevolle dokumenten over diezelfde molen. Al zouden dit niet de oudste zijn - het eerste is gedateerd 18 december 1594 en het jongste is een kwijschrift van 8 februari 1726 - toch verschaffen zij ons heel wat interessante gegevens over die bepaalde molen (2) en, algemeen, over het beroep van de molenaar in die tijd.

Zeer waardevol zijn o.a. de "prijsijen" of schattingen die in deze bundel voorkomen. Wanneer nl. een (nieuwe) pachter een huurkontraakt van 3, 6 of 9 jaar aanging, stelde hij een schatter aan die de waarde van de molen moest schatten of "prisen". Ook de eigenaar van de molen stelde een schatter aan. Beide schatters stelden dan samen een "prijsij" op. Hierin wordt de waarde van alle onderdelen van de molen afzonderlijk geschat en uitgedrukt in de munteenheid van die tijd (3).

Voor ons zijn die "prijsijen" vooral taalkundig van grote waarde. Ze bevatten immers een enorme schat aan molentermen, en aangezien zij geschreven werden door personen uit de streek, mogen wij aannemen dat die termen ons een enige verzameling 16d - en 17d -eeuws dialectmateriaal uit Landegem en omgeving bieden.

Hieronder publiceren wij de oudste "prijsij" die in de bundel dokumenten over de

Heirenthoekmolen voorkomt. Zij dateert van 18 december 1594. De pachters zijn Symoen aelq(o)et en lieven van der vennet, de schatters heten Joos de poortere en gillis wyne. De molen is blijkbaar eigendom van de heer van Nevele.

Daar sommige in die "prijsij" voorkomende termen ongetwijfeld nog voortleven in de volkstaal van de streek, richten wij een oproep tot deskundige lezers om ons te helpen die termen te identificeren en te verklaren. Om hun taak te vergemakkelijken hebben wij deze 16de-eeuwse tekst integraal omgezet in modern Nederlands (4) en er een gefotokopieerde doorsnede van een houten windmolen aan toegevoegd. Molenkenners die sommige in de vertaling onderstreepte termen kunnen identificeren op de fotokopie, worden vriendelijk verzocht :

1. op een stuk papier een lijstje aan te leggen van de "herkende" termen, ze te nummeren en er de huidige dialektvorm van het woord naast te schrijven, eventueel met wat uitleg
2. op de fotokopie het juiste nummer te plaatsen bij het juiste onderdeel
3. de genummerde lijst en fotokopie terug te sturen aan J. LUYSSAERT, Poeldendries 6a, Landegem. Voor elke vorm van medewerking hieraan zijn wij alle inzenders bij voorbaat dankbaar.

-
- (1) Fonds Baronnie Nevele, nr. 1189.
 - (2) In het volgende nr. wordt o.a. de volledige lijst van de molenaars gepubliceerd.
 - (3) Nl. lb. (=pond), sch. (=schelling) en d. (=groten). 1 pond is 20 schellingen, 1 schelling is 12 groten.
 - (4) De al te technische termen evenwel uitgezonderd. Die staan in de vertaling tussen aanhalingstekens.

Dit naervolgende es den prys vander muelene te landeghem toebehoorende den heere van neuele ghepresen ende gheexstimeert by Joos de poortere ende gillis wyne anveerders vanden zelven prys ende ancommende pachters van de voornoemden muelene Symoen aelget ende lieuen van der venet actum desen xviiij december 94.

Item eest de onderste plaete met huer vier banden ende huer blocken gheexstimeert
iij lb. xv sch.

Item te upperste plaete met huer vier banden ende huer blocken gheexstimeert
iij lb. v sch.

Item den staeke metten setele ende syn yserweerck ende toebehoorten gheexstimeert
v lb. v sch.

Item den steert met syn yserweerck met drij bauten ghesloten de kenuwe ende de loopstaken gheexstimeert tsamen
ij lb.

Item den steegher met syn yserweerck ende met de lene ende toebehoorten gheexstimeert
iij lb. x sch.

Item twee vouchauten met twee sackbalcken en twalef yseren bauten met huer toebehoorten gheexstimeert
iij lb. x sch.

Item de binneroe metten sceen ende Soomen ende zes bauten gheexstimeert
iij lb. x sch.

Item de buutoroe metten sceen ende Soomen ende vier bauten gheexstimeert
iij lb. v sch.

Wat volgt is de schatting van de molen te Landegem die toebehoort aan de heer van Nevele, geschat door Joos de poortere en gillis wynne aanvaarders van deze schatting en de aankomende pachters van de molen Symoen alget en lieven van der vennet. Gedaan op 18 december 94.

Eerst de onderste plaat met haar vier banden en blokken, geschat

3 lb. 15 sch.

De bovenste plaat met haar vier banden en blokken, geschat

3 lb. 5 sch.

De staak met de zetel, zijn ijzerwerk en bijbehoren, geschat

5 lb. 5 sch.

De staart met zijn ijzerwerk met drie bouten gesloten, de "kenuwe" en de loopstaken, samen geschat

2 lb.

De trap met zijn ijzerwerk en met de leuning en bijbehoren, geschat

3 lb. 10 sch.

Twee voeghouten met twee zakbalken en twalf ijzeren bouten en bijbehoren, geschat

3 lb. 10 sch.

De binnenroede met de "sceen" en de "Soomen" en zes bouten, geschat

3 lb. 10 sch.

De buitenroede met de "sceen" en de "Soomen" en vier bouten, geschat

3 lb. 5 sch.

Item de hasse met haer yserweerck ende dat daer toebehoort gheexstimeert

v lb. xv sch.

Item twee maerbelsteenen mot twee kenuwen gheexstimeert

xxx sch.

Item het camwiel metten aermenen yserweerck en bautenen gheexstimeert

vij lb. xv sch.

Item het scijveloop metten yserweercke ende twee bautenen gheexstimeert

ij lb.

Item de vanghe metten yserweercke ende den vleghele gheexstimeert

xxij sch. iiij d.

Item de steencupe metten dexele endenen den grootenen ende den cleenenen graenback met twee balcxkins gheexstimeert

j lb. xv sch.

Item het pas metter swaerlichte ende den hellam stock met synenen pape ende twee yseren spanghenen ende eenenen yseren haeck gheexstimeert

xx sch.

Item het Rynchaut met syn blockenen ende tghereye met twee bautenen gheexstimeert

xxxij sch.

Item het steen bodde gheexstimeert

xvj sch.

Item den uppersten soldere metten berde ende syn twee balcxkins gheexstimeert

xxx sch.

De as met zijn ijzerwerk en wat er bij behoort,
geschat

5 lb. 15 sch.

Twee marmeren stenen met twee "kenuwen", ge-
schat

30 sch.

Het tandwiel met de armen, ijzerwerk en bouten,
geschat

7 lb. 15 sch.

Het "scijveloop" met het ijzerwerk en twee bou-
ten, geschat

2 lb.

De "vanghe" met het ijzerwerk en de "vleghele",
geschat

23 sch. 4 d.

De steenkuip met het doksel en de grote en de
kleine graanbak met twee bakjes, geschat

1 lb. 15 sch.

"Het pas" met de "swaerlichte" en de "helmstok"
met zijn "pape" en twee ijzeren "spanghen" en
een ijzeren haak, geschat

20 sch.

Het ringhout met zijn blokken en het "ghereye"
met twee bouten, geschat

32 sch.

Het steenbed, geschat

16 sch.

De bovenste zolder met de planken en zijn twee
balkjes, geschat

30 sch.

Item den ondersten soldere metten berde ende
rebben gheexstimeert

ij lb. x sch.

Item den wintpueleme met twee keerspangen den
yserbalcke met de yser duere ende den stuenbalcke
met twee yseren bauten ende den pinnobalcke
bloot gheexstimeert

j lb. xv sch.

Item de vurst vanden sylatten uppewaerts metten
berde gheexstimeert

iiij lb. iij sch. iiij d.

Item het sack windaes met syn huussekkin metten
yserweercke gheexstimeert

x sch.

Item gheheel den coker vander muelene met de vier
houckstyllen zes lysten balcken ende sullen ende
alle de bauten ende yserweerck totten zelven
coker dienende gheexstimeert

xx lb. v sch.

Item het scutsele van beede de platte Syden met
den berde gheexstimeert

vj lb. x sch.

Item den wintweech ghescut met eecken plancken
metten maeckelaere ende lamboerde gheexstimeert

ij lb. v sch.

Item den voorweech ghescut met eekenen berde
metter duere ende het slot met twee Sluetelen
gheexstimeert

ij lb. x sch.

Item den maelback de gote metten yserweercke
gheexstimeert

viij sch.

De onderste zolder met de planken en ribben, geschat

2 lb. 10 sch.

De "windpalm" met twee keerspangen, de ijzerbalk met de ijzerdeur en de steunbalk met twee ijzeren bouten en "pinnebalk" in zijn huidige staat, geschat

1 lb. 15 sch.

De vorst van de opwaartse zijlatten met het "berd", geschat

4 lb. 3 sch. 4 d.

Het "zakwindas" met zijn huisje en het ijzerwerk, geschat

10 sch.

Geheel de "koker" van de molen met de vier hoekstijlen, zes "lysten", balken en drempels en al de bouten en ijzerwerk die voor deze "coker" dienen, geschat

20 lb. 5 sch.

Het schutsel van de beide platte "Syden" met het "berd", geschat

6 lb. 10 sch.

De "wintweech" (windweer) bedekt met eiken planken, met de "maeckelaero" en "lamboerde", geschat

3 lb. 5 sch.

De "voorweech" bedekt met eiken planken, met de deur en het slot met twee sleutels, geschat

2 lb. 10 sch.

De "maelback", de goot met het ijzerwerk, geschat

8 sch.

Item het binnenste Steegherkin met het heynsel
windaes gheexstimeert

v sch.

Item den steenReep gheexstimeert

ij lb. x sch.

Item den buutenReep ende den binnen Reep ende
vanghe Reepen ende de ysercomandele ende het
strop gheexstimeert

j lb.xvj sch.viii d.

Item de vier groote yseren te wetene de vurcke
de Rync de panne metten spoore ende den als
gheexstimeert

vij lb.

Item den uppersten steen dicke beuonden zestien
dunen en alf ende den ondersten steen dicke
beuonden zeuentien dunen en alf tsamen xxxiiij
dunen In aduenante van dertich schellyn grooten
den dume Compt tsamen

lj lb.

Somme jc lb. vij lb. iiiij sch.iiiij d.

De binnentrap met het hengselwindas, geschat
5 sch.

De steenreep, geschat
2 lb. 10 sch.

De buitenreep en de binnenreep en "vanghe"repen
en de "ysercomandele" en het strop, geschat
1 lb. 16 sch. 8 d.

De vier grote ijzers, namelijk de vork, de ring,
de "panne" met het "spoor" en de hals, geschat
7 lb.

De bovenste steen, zestien en half duim dik, en
de onderste steen, zeventien en half duim dik :
samen 34 duim, tegen dertig schelling grote per
duim, maakt samen
51 lb.

Totaal 107 lb. 4 sch. 4 d.

het teken van
gillis wyne

het teken van
Joos de poortere

J. LUYSSAERT.

+

+

+

DR. JOZEF VAN DEN HEUVEL (1)

Nevele 15-8-1889

-

Antwerpen 25-12-1966

Op Kerstmis 1966 overleed te Antwerpen Dr. Jozef VAN DEN HEUVEL. Alhoewel hij te Nevele geboren werd en er het grootste deel van zijn jeugd doorbracht, zal deze naam de meeste inwoners van Nevele weinig of niets zeggen. Vooral over het verdienstelijk werk dat VAN DEN HEUVEL voor de studie van de Vlaamse streektaalen verricht heeft, is de meeste bewoners van zijn geboortestreek ongetwijfeld weinig bekend. Een beknopte bijdrage over zijn leven en zijn werkzaamheden in het domein van de dialectologie past m.i. dan ook uitstekend in dit tijdschrift.

Jozef Lodewijk Maria VAN DEN HEUVEL werd te Nevele geboren op 15 augustus 1889. Zijn vader, Michel VAN DEN HEUVEL, was afkomstig van Beersel (Brabant) en had zich als architect te Nevele gevestigd. Zijn moeder, Sylvie STEYAERT, was een Brugse. Hij bezocht eerst de gemeenteschool te Nevele, begon daarna zijn humaniora in het College te Tielt en voltooide ze aan het Sint-Lievenscollege te Gent. In 1907 ging hij Germaanse filologie studeren te Leuven. Alhoewel hij in 1909 ingelijfd werd bij de toenmalige "compagnie universitaire" van het Belgisch leger, kon hij zijn studies verderzetten. Hij promoveerde in 1912 tot doctor in de letteren en wijsbegeerte met een studie over "De topographische grens tussen het Oost- en het Westvlaamsch (noordelijk deel)".

Zijn eerste wetenschappelijke prestatie had hij echter reeds twee jaar vroeger verwezenlijkt. In 1910 had hij, samen met E. BROU uit Lauwe, een prijsvraag beantwoord die reeds in 1907 door de Koninklijke Vlaamse Akademie uitge-

schreven was over "De topographische grens tussen het West- en Oostvlaamsch Dialect". In de Verslagen en Mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Akademie van 1907, blz. 592, vernemen wij dat de prijs aan deze wedstrijd verbonden "400 F. of een gouden gedenkpenning van gelijke waarde" bedroeg. Het antwoord van BROU en VAN DEN HEUVEL - het enige trouwens - kwam binnen op 31 december 1910 onder de kenspreuk "Waar een wil is, is een weg". In de Verslagen en Mededelingen van mei 1911, blz. 361-365, verschenen de verslagen van de keurraad (2) en in die van juni 1911 werd voorgesteld het werk te bekronen : "De drie heeren verslaggevers stellen voor, dat dit werk zou bekroond worden, op voorwaarde evenwel, dat het ten genoegen van de Jury nog eenigszins worde aangevuld, dat Schrijver zijne taal herzie en dat flandricismen en germanismen er uit geweerd worden" (3). De Akademie sloot zich bij dat voorstel aan, maar stelde de publikatie van het bekroonde antwoord nog enigszins uit (4).

Wat nadien met het werk van E. BROU en J. VAN DEN HEUVEL gebeurd is, mag een "duistere geschiedenis" worden genoemd. De bekroonde studie is in alle geval nooit gepubliceerd. Hebben de auteurs hun werk niet aangevuld en herzien, of had de Vlaamse Akademie tijdelijk met financiële moeilijkheden te kampen ? Nergens heb ik hierover meer inlichtingen kunnen verkrijgen. Toen ik voor enkele jaren het manuscript wou raadplegen in het archief van de Vlaamse Akademie te Gent, bleek ook dat verdwenen te zijn ! Gelukkig heeft Prof. W. PEE in de jaren dertig dat handschrift nog gelezen en samengevat en de kaarten gekopieerd. Samen met het uitstekend verslag van W. DE VREESE zijn zij thans de enige bronnen over de studie van BROU en VAN DEN HEUVEL. Ze zijn echter ruim voldoende om ons met zekerheid te laten besluiten dat die studie nu, zestig jaar

later, nauwelijks verbeterd kan worden. In 1965-66 heb ik het werk van J. VAN DEN HEUVEL nog eens overgedaan; mijn resultaten weken slechts op een paar details af van die van hem.

In augustus 1914 breekt dan de eerste wereldoorlog uit en J. VAN DEN HEUVEL wordt ingezet bij de verdediging van Namen. Hij wordt er echter gevangen genomen en komt in het krijgsgevangenenkamp van Göttingen terecht. Daar wordt hij "ontdekt" door Prof. Dr. Th. FRINGS, die toen neerlandistiek doceerde te Bonn en van plan was bij de Vlamingen in de Duitse concentratiekampen Zuidnederlandse dialecten te gaan opnemen en bestuderen. Prof. FRINGS verneemt dat VAN DEN HEUVEL taalkundig en fonetisch geschoold is en nodigt hem uit aan het projekt mee te werken. Over die samenwerking licht Prof. FRINGS ons vrij uitvoerig in in 1921, wanneer hij die opgenomen dialektteksten publiceert onder de titel "Die süd-niederländischen Mundarten - Texte, Untersuchungen, Karten, Teil I : Texte." In de inleiding tot dat werk heeft hij het o.a. over de uitstekende en trouwe hulp van J. VAN DEN HEUVEL en over de wederzijdse genegenheid die na enkele maanden stevige vriendschap is geworden. Prof. FRINGS slaagt er zelfs in VAN DEN HEUVEL in zijn huis te Bonn op te nemen en hem een betrekking te bezorgen aan de universiteit te Marburg. Het einde van de oorlog zal hun wegen echter uit elkaar doen gaan.

VAN DEN HEUVEL komt terug naar Vlaanderen, wordt er beschuldigd van aktivisme in Duitsland, maar gelukkig vrijgesproken. Hij is echter diep ontgoocheld over de gang van zaken en keert de wetenschappelijke carrière de rug toe. Na allerlei strubbelingen komt Dr. J. VAN DEN HEUVEL in het onderwijs terecht, o.a. te Deurne, Koekelberg, Mechelen en Antwerpen. In

deze laatste stad is hij op Kerstmis 1966 overleden.

We mogen wel degelijk betreuren dat J. VAN DEN HEUVEL's wetenschappelijke loopbaan vooral door politieke omstandigheden zo vroege ten einde kwam. Dat de aanvang ervan nochtans rijke beloften inhield, getuigt FRINGS' laatste paragraaf uit de inleiding (anno 1921) van het hierboven vermelde werk :

"Freund VAN DEN HEUVEL weiss nicht, dass die Arbeit, die ihm über manche leidvolle Stunde hinweggeholfen hat, gedruckt ist. Seit dem Ausgang des Krieges sind wir getrennt und ohne Verbindung. Seines wertvollen Beistandes habe ich während der Drucklegung entbehrt. Sollte ihn das Buch zufällig erreichen, so sei es ihm ein herzlicher Gruss".

J. TAELEMAN.

-
- (1) Heel wat gegevens voor deze bijdrage putte ik uit het gelijknamig artikel dat Prof. Dr. W. PEE aan J. VAN DEN HEUVEL wijdde in Taal en Tongval XX (1967), blz. 7-14.
 - (2) Deze keurraad was samengesteld uit Prof. Dr. Willem DE VREESE (professor Middelnederlandse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Gent), Amaat JOOS ("bestuurder" van de Normalschool te Sint-Niklaas en auteur van het "Waasch Idioticon") en Frank LATEUR (Stijn STREUVELS).
 - (3) Verslagen en Mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Akademie, 1911, blz. 396.
 - (4) Ibid., blz. 397 : "Naar luid van de genomen beslissing zullen die heeren verzocht worden

aan de aan- en opmerkingen, door de heeren keurders gemaakt, alle gewenschte gevolg te willen geven. Hun werk zal alleen ter perse mogen gaan, nadat het, herzien en aangevuld, door de heeren leden van de Jury bepaald zal zijn goedgekeurd."

+

+

+

HET LAND VAN NEVELE IN DE VLAAMSE TIJDSCHRIFTEN

EEN RETROSPEKTIEVE BIBLIOGRAFIE

Dit is de eerste van een reeks bijdragen waarin wij een overzicht zullen trachten te geven van de belangrijkste studies die, in andere periodieke publikaties, geheel of gedeeltelijk aan het Land van Nevele waren gewijd.

Per aflevering komen een twee- of drietal tijdschriften aan bod. Waar uit de titel van een bijdragen niet (voldoende) bleek welk aspekt of welk deel van het Land van Nevele er ter sprake kwam, volgt op de bibliografische aanduiding enige toelichting.

APPELTJES VAN HET MEETJESLAND

Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland.

Redaktieadres : A. DE VOS, Achterstege 22,
Evergem.

Jg. I (1949)

Dr. E. TIELEMAN, Het Meetjesland, een overzicht,
blz. 5-9.

(rekent ook Hansbeke en Merendree tot het Meetjesland).

A. RYSERHOVE, De Geuzenberoerten in de streek van Knesselare, blz. 77-92.
(spreekt herhaaldelijk over Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Merendree, Nevele, Vinkt en Zeveren en de invloed die de reformatie er gehad heeft).

Jg. III (1952)

A. DE VOS, Oprichting van een schandpaal te Hansbeke, blz. 154-155.

Jg. VI (1954)

N. KERCKHAERT, De heresie in het Meetjesland tijdens de eerste helft der XVIIe eeuw, blz. 5-29.

(vermeldt vaak Hansbeke, Landegem, Merendree en Nevele, vooral Hansbeke en Merendree blijken toen grondig gereformeerd geweest te zijn).

M. RYCKAERT, Zomergem, zijn heerlijkheden en hun heren, blz. 67-164.

(Hansbeke, Landegem en vooral Merendree komen hierbij herhaaldelijk ter sprake, meestal i.v.m. heerlijkheden en lenen "gehouden van" het Leenhof van Vinderhoute).

Jg. VII (1955-56)

A. JANSSENS, De burgerwacht van Nevele gedurende de omwentelingsjaren 1830-31, blz. 221-223.

A. VERHOUSTRAETE, Over de scheepvaart op het kanaal van Gent naar Brugge en over de marktschepen in het bijzonder, blz. 225-230.
(o.a. over Hansbeke, het Land van Nevele en de Kale).

Jg. VIII (1957)

A. DE VOS, Krijgsverrichtingen in en om Zuid-Meetjesland tijdens de laatste fase van de 80-jarige oorlog (1621-1648), blz. 127-153.
(vermeldt herhaaldelijk Hansbeke en Merendree, ook een reproductie van de kaart van Sanderus ten westen van Gent).

A. JANSSENS, De Male-post dienst te Nevele tussen 1865 en 1914, blz. 201-206.
(over de postkoetsdienst Nevele-Landegem en Nevele-Deinze).

Jg. IX (1958)

M. RYCKAERT, Zomerqem onder de Geuzentijd 1566-1630, blz. 91-134.
(ook heel wat gegevens over de toestand te Hansbeke en te Merendree).

A. DE VOS, Franse invallen in Zuid-Meetjesland 1648-1713, blz. 135-150.
(ook Hansbeke, Merendree, Lotenhulle en Vinkt komen vaak ter sprake).

A. VERHOUSTRAETE, Over de heerlijkheden van Lotenhulle, blz. 151-158.
(met zeer veel gegevens over de feudale structuur van Nevele, Poeke, Poesele en Vinkt).

Jg. X (1959)

A. VERHOUSTRAETE, Het oostelijk deel van het Bulskampveld en de ontginning ervan, blz. 5-54.
(handelt o.a. over de westkant van Lotenhulle).

A. JANSSENS, De ontwikkeling van de landelijke post te Nevele, blz. 136-141.

A. JANSSENS, Een verdwaald dokument : "Het ontfanckboeck van alle de cheynsen der stede van Nevele in 1781", blz. 212-222.

Jg. XI (1960)

A. JANSSENS, De verdwenen windmolens van Landegem en Hansbeke, blz. 280-291.

Jg. XII (1961)

A. VERHOUSTRAETE, De rondreis van Walter de Marvis, bisschop van Doornik, in 1242, blz. 228-236.
(bij deze reis werden o.a. Lotenhulle, Poesele, Nevele en Hansbeke aangedaan).

Jg. XV (1964)

M. RYCKAERT, Zomergem onder de Franse Revolutie, blz. 115-168.

(ook over Hansbeke, Landegem en vooral Merendree, dat toen tot het vredegerichtskanton Zomergem ging horen).

- A. VERHOUSTRAETE, Leenroerig overzicht van Aalter, blz. 169-260.
(biedt ook veel materiaal over het aangrenzende Land van Nevelle).

Jg. XVI (1965)

- A. VERHOUSTRAETE, Feodaal overzicht van Ruiselede, blz. 82-131.
(ook de feodale structuur van Lotenhulle en Poeke komt hierin duidelijk tot uiting).

Jg. XVII (1966)

- A. VERHOUSTRAETE, Leenroerig overzicht van Aalter II, blz. 69-99.
(spreekt weer herhaaldelijk over het Nevelse in Aalter).

Jg. XX (1969)

- L. STOCKMAN, De Brieven van Aalter, blz. 96-140.
(o.a. over de mout- en gerstrenten te Merendree en Landegem).

VLAAMSE STAM

Maandblad van de Vlaamse vereniging voor familie-
kunde.

Redactieadres : Centrum voor Familiegeschiedenis,
Wolstraat 39, Antwerpen.

Jg. V (1969)

W. VAN HILLE, De heerlijkheid het Dendermondsche te Lootenhulle en haar staten van goed, blz. 497-502.

Jg. VI (1970)

W. VAN HILLE, Staten van goed van de heerlijkheid van Keirze of ten Ryen te Meigem, blz. 70.

J. TAELEMAN.

+

+

+

ONS MEETJESLAND is een driemaandelijks tijdschrift, dat uitgegeven wordt door R. TONDAT (Peperstraat, 9900 Eeklo). Terwijl APPELTJES VAN HET MEETJESLAND eerder historisch georiënteerd is, gaat ONS MEETJESLAND meer de volkskundige richting uit. Ook op het gebied van heemschut verricht de redactie van dit laatste tijdschrift zeer verdienstelijk werk. Het is nu reeds aan zijn derde jaargang toe en telt al meer dan 500 lezers. Geïnteresseerden kunnen het jaarlijks abonnementsgeld (100 fr.) storten op de Bank van Brussel te Eeklo, rekening G 05/64050 van "Ons Meetjesland".

+

+

+

STAND VAN ONZE GEMEENSCHAPPELIJKE PROJECTEN

1. Broodbakken

Op onze vraag naar personen die zelf nog brood bakken of een bakhuisje bezitten, kregen we adressen toegestuurd uit Bachte-Maria-Leerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem, Nevele en Vosselare. Merendree, Sint-Martens-Leerne, Poeke, Poesele en Zeveren lieten nog niets van zich horen.

Er werd een aanvang genomen met het fotograferen van enkele bakhuizen in Bachte-Maria-Leerne, Lotenhulle en Meigem. Ook werd reeds een bandopname gemaakt in Lotenhulle bij iemand die tot voor korte tijd zelf nog gebakken heeft. Nochtans richten we hier een dringende oproep tot alle leden die kunnen fotograferen. Het is de hoogste tijd dat systematisch, straat per straat, alle bakhuizen worden gefotografeerd, want regelmatig worden bakhuizen of andere waardevolle oude gebouwen afgebroken. Het is onmogelijk dat één fotograaf, zoals dit nu het geval is, in de dertien gemeenten van het Land van Nevele alle bakhuizen fotografeert. Filmen worden door het bestuur ter beschikking gesteld. Om te vermijden dat verschillende leden zonder van mekaar te weten hetzelfde fotograferen, vragen wij u contact op te nemen met J. VANDEVELDE, Stationstraat 106, Landegem. Het werk moet dringend worden gedaan.

J. VANDEVELDE.

2. Geschiedenis van de landname

Het eerste deel van de werkzaamheden (het verzamelen van alle plaatsnamen op de Poppkaart) schiet goed op. Per gemeente ziet de toestand er als volgt uit :

Bachte-Maria-Leerne : met het karteren wordt in oktober begonnen. De Heer Burgemeester 't KINT de ROODENBEKE koördineert de werkzaamheden.

Hansbeke : de Heer L. DE BOEVER is klaar met de kartering van zijn gemeente.

Landegem : de Heer G. SCHAECK heeft de kaart voor drie vierden klaar.

Lotenhulle : de Heer W. DE SMET uit Aalter heeft zich aan het werk gezet.

Meigem : de eerste vakjes werden ingevuld door de Heer A. BAUWENS.

Merendree : wordt heel binnenkort aangepakt door een Landegems team.

Nevele : de Heer A. JANSSENS liet, zoals gewoonlijk, niet lang op zich wachten. Hij is voor negen tiende klaar.

Poeke : de kaart wacht op invullers.

Poesele : geen nieuws.

Sint-Martens-Leerne : dringend medewerkers gevraagd.

Vinkt : de kaart ligt nog steeds ter beschikking bij de Heer G. SCHAECK.

Vosselare : de Heer MICHIELS is ijverig beginnen karteren.

Wij hopen einde 1970 met het karteren klaar te komen. Daarna worden de verzamelde plaatsnamen onderzocht (betekenis, ouderdom, frekwentie, enz.). Intussen zal een groepje geschiedkundigen de oud(st)e bronnen over de ge-

schiedenis van de streek verzamelen en onderzoeken. Ook de archeologische vondsten in de streek worden er bij betrokken.

De publikatie van de resultaten mag in de tweede helft van 1971 worden verwacht.

G. SCHAECK.

+

+

+

DE POPP-KAARTEN

Hier volgen enkele aanvullingen en verbeteringen op de korte bijdrage over de Popp-kaarten, verschenen in de vorige aflevering.

De Popp-kaarten zijn de samenvoeging, op één blad, van de parcellaire kaarten van het kadaster van een zelfde gemeente. Zij werden door P.C. POPP, gewezen controleur van het kadaster, gemaakt naar de officiële kadastrale kaarten. Niet alle kaarten zijn op dezelfde schaal getekend. De kaart van Lotenhulle b.v. is op schaal 1/5000 getekend, die van Ruiselede echter op schaal 1/7500.

Bij elke kaart hoort een afschrift van de kadastrale legger dat, per eigenaar en per perceel, de kadastrale sekte en het nummer, het vruchtgebruik (huis, land, bos, weide, enz.), de oppervlakte en het kadastraal inkomen vermeldt. Deze gegevens dateren van het jaar waarin dat afschrift gemaakt en de kaart getekend werd. Jammer genoeg staat dat jaartal noch op de kaart, noch op het afschrift van de legger vermeld. Steekproeven hebben echter aangetoond dat deze dokumenten alle tussen 1845 en 1860 gemaakt zijn.

De Popp-dokumenten werden niet gemaakt met administratieve of fiskale doeleinden - de betrokken openbare diensten beschikten immers over de officiële kadastrale dokumentatie - maar ten gerieve van de notarissen, eigenaars, landmeters, zaakwaarnemers, onz. Ze werden nooit herzien, terwijl de officiële kadastrale documenten regelmatig bijgehouden en, indien nodig, vernieuwd worden.

Wegens hun ouderdome hebben de Popp-dokumenten thans enkel nog historische waarde. Belangstellenden kunnen de officiële kadastrale dokumenten kosteloos raadplegen, als dit met wetenschappelijke doeleinden gebeurt. De toelating dient echter vooraf gevraagd te worden aan de direktor van de Bewaring van het Kadaster in de hoofdplaats van de provincie. Deze toelating wordt gewoonlijk voor onbepaalde tijd gegeven. Men kan die dokumenten (kaarten en loggers) raadplegen in de zetel van de Bewaring ofwel, wat misschien beter schikt, in de gemeentehuizen, waar kopieën van deze dokumenten berusten.

Aalter, 20-6-1970.

A. VERHOUSTRAETE.

Vanaf 1 oktober 1970 is het redaktieadres
J. TAELEMAN, Muizendale, 9840 Landegem

Wie lid wenst te worden van "Het Land van Nevele" kan de bijdragen voor 1970 (100 fr. gewoon lid, 250 fr. beschermend lid, 500 fr. erelid) storten op P.R. nr. 627981, p.a. "Land van Nevele", Vosselarestraat 16, 9840 Landegem.

STREEK-

ARCHIEF

BIBLIOTHEEK

In ons ARCHIEF steken al heel wat foto's en dia's uit Lotenhulle en Meigem. De meeste hiervan werden gemaakt met het oog op onze studie over het broodbakken. Over datzelfde onderwerp werd ook reeds een degelijke bandopname gemaakt te Lotenhulle.

Verder werd onze ikonografische afdeling aangevuld met oude postkaarten uit Lotenhulle, geschonken door dhr. Armand DE MEYER.

Er is ook een aanvang gemaakt met het verzamelen van oude doodsprentjes uit de streek.

Onze BIBLIOTHEEK groeit eveneens bestendig aan, vooral dank zij de ruilabonnementen met andere heem(kundige)kringen. Hier volgt een lijst van de tijdschriften die ons voortaan op die manier regelmatig worden bezorgd :

Bachte-Maria-Leerne : DE SCHAKEL (maandblad van de gemeente B.-M.-L.).

Ieper : IEPERS KWARTIER (driemaandelijks tijdschrift voor heemkunde uitgegeven door de heemkundige kring "Iepers Kwartier").

ONZE WESTHOEK (tweemaandelijks berichtenblad van dezelfde vereniging).

Koksijde : DIE CHRONIJKKE VAN BACHTEN DE KUPE (berichtenblad van de heemkundige kring "Bachten de Kupe").

Kortrijk : DE GIDSENKRING (driemaandelijks tijdschrift van de gelijknamige vereniging).

Nevele : OEJ (tweemaandelijks tijdschrift van de Nevelse jeugd).

O.-L.-V.-Tielt : OOST (bind- en werkblad van de Oostbrabantse Werkgemeenschap).

Sint-Amandsberg : DE OOST-OUDBURG (jaarboek van de gelijknamige heemkundige kring).
Sint-Martens-Latem : SCHELDEVELD (berichtenblad van de gelijknamige heemkundige kring).

Ook een vijftal niet-periodieke heemkundige publikaties werden ons door schenking bezorgd.

Wij danken de medewerkende heem(kundige)kringen en schenkers van harte en hopen dat deze beknopte inventaris ook anderen ertoe zal aanzetten ons archief en onze bibliotheek te verrijken, ten bate van alle belangstellenden. Vooral biografische en bibliografische gegevens over merkwaaardige figuren uit de streek (kunstenaars, navorsers, volkstypen, enz.), alsook doodsprentjes, overlijdensberichten, geboorte-kaartjes, oude affiches van verkopeningen en allerlei feestelijkheden, kiespamfletten, oude plaatselijke kranten en brochures zijn heel welkom.

Archief en bibliotheek staan vanzelfsprekend ter beschikking van alle leden.

J. VANDEVELDE,
Archivaris.

+

+

+

Op 18 augustus werd een brief gestuurd aan het gemeentebestuur van Landegem met het verzoek de nieuwe verkaveling aan de Stationsstraat de naam Muizendale te geven, zoals dat perceel in de volksmond genoemd wordt. We verwachten een gunstig antwoord.

VERSLAGEN

31 mei 1970 - Bezoek aan "RIETGAVERSTEDE" te Nevele

Op 31 mei 1970 richtten een twintigtal leden (vooral Meigem was goed vertegenwoordigd!) alweer hun schreden naar Nevele. Daar waren wij om 14 uur te gast bij de Heer A. JANSSENS, oprichter en konservator van het heem- en letterkundig museum "Rietgaverstede". Onder zijn leiding hebben we nog eens een leerrijke namiddag mogen doorbrengen in zijn museum. Wat de Heer A. JANSSENS daar geduldig samengebracht en smaakvol uitgesteld heeft, is voor iedere heem- en kunstminnende bezoeker werkelijk iets enig. Naast de enorme schat aan voorwerpen, die ons meteen een solide brug laten slaan met ons soms rijk, soms arm verleden, hebben we toen ook de werkkraft van de Heer JANSSENS moeten bewonderen. Alhoewel hij zeker niet altijd "sant in eigen land" geweest is en bijna helemaal alleen de financiële last heeft moeten dragen, zijn zijn geestdrift en zijn volharding nooit verminderd. Zo legt hij op dit ogenblik de laatste hand aan de letterkundige afdeling van zijn museum. Hierin zal heel wat dokumentatie (o.a. handschriften en brieven) over de Nevelse schrijvers Cyriel Buysse, de gezusters Loveling en A.C. Vander Cruyssen ten toon gesteld worden.

Wij zijn ons medelid A. JANSSENS heel dankbaar voor het bezoek en de deskundige uitleg. Graag brengen wij hier ook even hulde aan de vele mensen die (een deel van) hun "antiek" aan "Rietgaverstede" hebben afgestaan : zij hebben ingezien dat die oude, soms zeer waardevol-

le voorwerpen hun ware bestemming bereikt hebben als ze ter beschikking staan van de hele gemeenschap. Dan wordt hun waarde onschatbaar.

14 juni 1970 - Vergadering te Hansbeke

De zonovergoten zomerse zondag was eigenlijk helemaal niet geschikt om een vergadering bij te wonen. De "thuisploeg" maakte echter dankbaar gebruik van het mooie weer om de bezøkende heemkringers eens lekker te verwennen.

Als voorgerecht werd gewandeld. Over het mooie pleintje waar de klompenmaker woont, de groene "meikeverhagen" en de blauw-witte huisjes van de kantwerksters raakte men niet uitgepraat, en het werd vlug duidelijk dat de Hansbekenaren "bijbedoelingen" hadden toen ze ons hun schatten lieten bewonderen. Elkeen begreep dat deze mensen zich zorgen maken i.v.m. het beveiligen en bewaren van deze typische hoekjes. Eén misplaatste nieuwbouw kan het uitzicht totaal verknoeien.

Door de heerlijke lindendreef ging het dan verder naar het kasteel dat, zoals we het in de boeken lezen, zich stond te spiegelen in de rimpelende vijver. De heer burgemeester van Hansbeke, Graaf B. de BOUSIES-BORLUUT, leidde ons naar de grote eetzaal waar de vergadering plaats zou vinden. Voorzitter J. LUYSSAERT loofde de leden uit Hansbeke om de goede inrichting en dankte de heer burgemeester voor zijn medewerking en de gulle ontvangst. Hij stelde de heer burgemeester, die meer dan wie ook, er voor ijvert het eigen schoon van zijn dorp te bewaren, aan tot "schatbewaarder" van al het mooie dat we tijdens de wandeling hadden bewonderd.

De hoofdschotel werd dan een zeer leerrijke uiteenzetting door Prof. Dr. R. TAVERNIER (Rijksuniversiteit te Gent) over de bodemkundige aspecten van het land van Nevele. Aan de hand van een reeks bodemkundige kaarten situeerde hij onze streek ten noorden van de lijn Lotenhulle-Merendree in de Vlaamse Zandstreek en ten zuiden van die lijn in de Zandleemstreek. Klei en veen komen alleen voor in de alluviale gebieden van de Leie en de beken. Hieruit leidde de spreker dan begroeiing, ligging van boerderijen en dorpen en de plaatsnamen af, zodat de toehoorders de evolutie die onze streek heeft doorgemaakt als het ware op de voet konden volgen.

Hierna werden aan de leden van de verschillende gemeenten "Popp-kaarten" ter hand gesteld waarop alle plaatsnaamkundige gegevens ingevuld en verzameld kunnen worden.

Na de vergadering nam de heer burgemeester op passende wijze het woord (1) en bood de aanwezigen een aperitief aan. Vervolgens gidste hij het hele gezelschap door de prachtige dreven van het park. Dit bood een ideale gelegenheid tot nakaarten en tot nadere kennismaking. Helemaal aan het einde van het park bracht de burgemeester de hele heemkring letterlijk aan de schandpaal; de authentieke Hansbeekse staat immers in het park ! Er wordt nu uitgekeken naar een passende plaats om ze naar het dorp terug te brengen (als bezienswaardigheid !).

Op het grote grasveld namen de aanwezigen afscheid van elkaar. Er werd unaniem met lof over de uitstekende voordracht en de puike medewerking van de Hansbeekse leden gesproken.

(1) Daar deze korte toespraak zeer goed enkele doelstellingen van onze vereniging belichtte, wordt ze hier, met toestemming van de spreker, integraal gepubliceerd :

Geachte Heer Voorzitter,
Waarde Heer Professor,
Geachte leden van de heemkring "Het
Land van Nevele",

Toen ik vernam dat de heemkring een vergadering gepland had te Hansbeke, vond ik daarin een mooie gelegenheid om met u allen kennis te maken. Velen onder u zijn natuurlijk "oude" bekenden, maar ik ontmoet hier ook veel nieuwe gezichten van mensen die met geestdrift de schatten uit ons rijk verleden opdelven en verzamelen om ze voor de toekomst te bewaren. Ik weet dat het er hierbij niet zozeer om gaat oude voorwerpen of benamingen te leren kennen, maar, veel meer nog, om in al die zaken de MENS die ermee geleefd en gewerkt heeft terug te vinden.

Wie kan een klompenmakersbeitel bekijken zonder er de man achter te zien die de steel in zijn hand heeft doen glimmen ? Bij de studie over het broodbakken die u in het verrassend mooie eerste nummer van uw tijdschrift aankondigt, zult u naast gist en broodkruim ook het kruim van onze volksmensen herontdekken.

Zo is de heemkunde geen verzameling relikwieën en fossielen uit het verleden, maar een stuk leven van onze voorouders, waarop wij verder aan de toekomst moeten bouwen.

+

+

+

AANKONDIGINGEN

- Op zondag 27 september illustreert dh. G. SCHAECK in de werkelijkheid wat Prof. Dr. R. TAVERNIER op de vergadering van 14 juni theoretisch heeft uiteengezet over het verband tussen de oudste ontginningsgeschiedenis en de huidige plaatsnamen. Daar wij op goed weer hopen maken wij er een voettocht van naar de Wildendries te Landegem. Wij vertrekken om 14 u. aan "t Groentje" op Wilde (zie plan in bijlage). Daarna is er in een heerlijk kader op de Heirenthoek te Landegem gelegenheid tot een gezamenlijke maaltijd en ontspanning met een pittoreske tint. Met dit laatste beogen wij de heropleving van enkele mooie oude volksspelen. Ditmaal staat een kalkoenbolling op de affiche! Hieraan kunnen alle leden (ev. met hun familie en vrienden) deelnemen.

- Vanaf oktober organiseren we maandelijks een voordracht of uitstap. De voordracht van oktober heeft plaats in Lotenhulle. Daarna komen Meigem, Merendree, Poeke, Poesele, Sint-Martens-Leerne, Vinkt en Vosselare aan de beurt.

- In januari 1971 heeft te Nevele de jaarlijkse algemene (en statutaire) vergadering plaats.

+

+

+

Op 19 mei trad de Heer R. LEENKNECHT (Hansbeke) toe tot het dagelijks bestuur van de heemkring. Ook in de andere gemeenten van het werkgebied zoeken we actieve bestuursleden.

P R O

- In het domein "OYDONCK" te Bachte-Maria-Leerne vond een geslaagde tentoonstelling van beeldhouwwerk plaats. De plaatselijke Kulturele en Toeristische Kring pakte het groots (en goed) aan.
- In de gemeenteraadszitting van augustus 1970 beloofde de burgemeester van Hansbeke de heemkundigen te raadplegen bij het geven van nieuwe straatnamen.
- Het parochiaal komitee van Landegem reageerde gunstig op ons schrijven van 5 april en liet spoedig het dak van de kapel op de Poeldondries herstellen.
- Heel lovenswaardig is het initiatief van het gemeentebestuur van Merendree dat, bij de naamgeving van nieuwe straten, zich door de oude nog bestaande toponiemen liet inspireren.
- OEJ, het blad van de Nevelse jeugd, ijvert voor een kritische vernieuwing van het gemeenschapsleven te Nevele. Waar blijft de bijdrage van de jeugd uit Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, de beide Leernes, enz. op dat gebied? Inlichtingen over OEJ bij Luc SAVER, Cyriel Buyssestraat 18, Nevele.
- Aan het hof "TER OOSCHE" (anno 1734) te Nevele werd onder een lief afdakje een goed gerestoreerde houten ploeg geplaatst. Hiermee wil de eigenaar zijn gehechtheid aan zijn heem uitdrukken. Op de balk staat "Trouw aan land en huis, ploeg en Kristus' kruis"; op de voet "anno 1847", het jaar waarin de ploeg vermoedelijk voor het eerst werd gebruikt. De vroegere eigenaar, Emiel De Paepe uit Landegem, werkte er mee tot vorig

LEDENLIJST

(Afgesloten op 31 augustus 1970)

- Bauwens, A., Kerkstraat 1, 9854 Meigem
Carrette, M., Izegemstraat 9, 9807 Zeveren
Cornelis, J., Langemunt 25, 9850 Nevele
° De Broe, Dr. M., Musschaverstraat, 9840 Landegem
° De Clercq, M., Hofstraat 75, 9000 Gent
De Dapper, M., Molenstraat 8, 9802 Petegem/Leie
De Keyser, S., Graaf van Hoornestr.2A, 9850
Nevele
De Ley, Dr. H., Kasteellaan, 9840 Landegem
De Meyer, H., Kerkstraat, 9840 Landegem
De Paepe, A., Kerkwegel, 9840 Landegem
De Schutter, G., Pijkestraat 26, 9040 Oostakker
° De Smet, Z.E.H. G., 9542 Zonnegem
De Vlieger, J., Molenstraat 32A, 9806 Vinkt
De Weirdt, R., Damstraat 2G, 9851 Vosselare
De Witte, J., Heiveldstr.143, 9110 St.-Amands-
berg
D'hooge, D., Langemunt 58, 9850 Nevele
Dierick-De Boever, H., Kon.Leopold II-laan.61,
9000 Gent
Eyckelberg, Z.E.H. L., Dorp 1, 9854 Meigem
Goethals, J., Gaverstraat, 9288 Kalken
Haeseryn, Dr. R., Dr.Dereusestraat 15, 9110
St.-Amandsberg
Hooft, R., Stratem 16A, 9880 Aalter
Huyse, A., Denedreef, 9840 Landegem
Janssens, A., A.C. Vandercruyssenstraat 60,
9850 Nevele
Joos, E.Br. O., Heirweg Noord 217, 9710
Zwijnaarde
Lambert, I., Heerdweg 15, 9806 Vinkt
Ledeganck, A., Meibloemstraat 2, 9000 Gent
Leenknecht, R., Dorp Zuid 41, 9842 Hansbeke
Luyssaert, J., Poeldendries 6A, 9840 Landegem
Martens, A., Kon.Boudewijnlaan 32, 9720
De Pinte

- Martens, C., Wulfhoek 12, 9850 Nevele
Mestdagh, A., Beentjesstraat 9, 9857 Poeselo
° Michem, Z.E.H., F., Heerdweg 13, 9806 Vinkt
Michiels, M., Dorpstraat 1A, 9851 Vosselare
° Mortier, O., Kerrebroek, 9850 Nevele
Mussche, R., Stationsstraat 98, 9840 Landegem
Nottebaert, R., Karmstraat 8, 9851 Vosselare
Panhuysen, H., Dorp Zuid 13, 9842 Hansbeke
Quintyn, W., Molenstraat 17, 9842 Hansbeke
Ros, V., Denedreef 5A, 9840 Landegem
Saver, L., Cyriel Buyssestraat 18, 9850 Nevele
Schaeck, G., Vosselarestreet 16, 9840 Landegem
Schelstraete, A., Spoorwegstraat 44, 8201 Sint-
Michiels
Standaert, L., Stationsstraat 59, 9840 Landegem
Stockman, L., Brugstraat 103, 9880 Aalter
Tieldeman, J., Poeldendries 11, 9840 Landegem
Tavernier, Prof. Dr. R. Ryssenbergestraat 97,
9000 Gent
Thooft, E., Stationsstraat 121A, 9840 Landegem
Tieleman, E.H. K., Vosselarestreet, 9840
Landegem
Tondat, R., Roze 82, 9900 Eeklo
° Vanacker, Prof. Dr. V.F., Gentstraat 163,
9110 St.-Amandsberg
Van Braeckel, A., Dries 2, 9854 Meigem
Van Brussel, G., Hoge Weg 6, 2130 Brasschaat
Vande Castele, J., Rodenbachstraat 48, 9110
St.-Amandsberg
Van de Keere, M., Molenstraat 18, 9842 Hansbeke
° Van den Abeele, R., Kerkstraat 16, 9830 Sint-
Martens-Latem
Van den Berghe, A., Dorpstraat 9, 9851 Vosselare
Van den Berghe, I., Wilde, 9840 Landegem
Van de Sompel, A., Dorp Zuid 22, 9842 Hansbeke
Vandevelde, J., Stationsstraat 107, 9840 Landegem
Van Herreweghen, G., Dr.Spaestraat 14, 9000 Gent
Van Speybroeck, A., Heiste, 9840 Landegem
° Van Tornhout, M., Heirenthoek, 9840 Landegem
Verbeke, K., Stationsstraat 140, 9840 Landegem
Verhoustraete, A., Lostraat 30, 9880 Aalter
° Verpoest, L., Dorpstraat 3, 9851 Vosselare
° beschermend lid -40- ° ereled

Heemkundige kring "Het Land van Nevele,,

Voorzitter:	J. Luysaert	Poeldendries 6A Landegem
Ondervoorzitter:	L. Verpoest	Dorpstraat 3 Vosselare
Sekretaris:	G. Schaeck	Vosselarestraat 16 Landegem
Archivaris:	J. Vandevelde	Stationstraat 107 Landegem
Redaktiesekretaris:	J. Taeldeman	Poeldendries 11 Landegem

P.R. 627981 Land van Nevele
Vosselarestraat,16
9840 Landegem

Losse nummers kunnen bekomen worden bij de
archivaris tegen 30 fr. per aflevering _____

Verantwoordelijke uitgever J. Taeldeman
Poeldendries 11
9840 Landegem